

حقوق بانکی

تسهیلات اعطایی، ضمانت نامه ها و پیگیری و وصول مطالبات

(ویرایش چهارم)

جلد دوم

تألیف ناصر زنگباری

www.ketab.ir

انتشارات جنگل

سرشناسه	زنگباری، ناصر، ۱۳۴۳-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	حقوق بانکی (تسهیلات اعطایی، ضمانت‌نامه‌ها و پیگیری و وصول مطالبات) / تألیف: ناصر زنگباری
وضعیت ویراست	ویراست ۴.
مشخصات نشر	تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۴۲۴ ص.
شابک	ج ۱: ۸-۳۲۱-۳۱۶-۹۷۸-۶۰۰-۲ ج ۲: ۵-۳۲۲-۳۱۶-۹۷۸-۶۰۰-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	فیب
یادداشت	کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «حقوق بانکی (۱)» به صورت تک جلدی توسط انتشارات تکرنگ در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است.
عنوان دیگر	حقوق بانکی (۱)
موضوع	بانک و بانکداری-- قوانین و مقررات-- ایران
موضوع	بانک و بانکداری-- ایران-- جنبه‌های حقوقی
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۴ ج ۷ / KMH۹۴۰
رده‌بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۸۲
شماره کتابشناسی ملی	۳۹۰۵۷۰۲

چنگل

عنوان کتاب: حقوق بانکی (تسهیلات اعطایی، ضمانت‌نامه‌ها و پیگیری و وصول مطالبات) / جلد دوم (ویرایش چهارم)
تألیف: ناصر زنگباری
ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
ناظر فنی: امین لشکری
نوبت و سال چاپ: اول از ناشر، ۱۳۹۴
قطع و تیراژ: وزیری، ۲۰۰۰ نسخه
قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۳۲۲-۵

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)
[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰
۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلف محفوظ است»

۲۱	◀ دیباچه
۲۳	◀ پیش گفتار
۲۵	◀ فصل نخست: اعطای تسهیلات و ضمانت نامه های بانکی
۲۵	مبحث نخست - اعطاء تسهیلات
۲۵	گفتار نخست - کلیات
۲۵	بند نخست - اعتبار
۲۵	بند دوم - عقود مشارکتی و عقود مبادلاتی و تفاوت آن ها
۲۶	بند سوم - تعریف سود و بهره
۲۶	بند چهارم - تفاوت ربا و سود
۲۷	بند پنجم - ممنوعیت ربا
۲۷	بند ششم - آیا بخشنامه های بانک مرکزی لازم الاجراست؟
۲۷	بند هفتم - وثائق قابل قبول
۳۰	گفتار دوم - تسهیلات قرض الحسنه اعطایی
۳۱	بند نخست - ویژگی های قرض الحسنه
۳۳	بند دوم - موارد اعطاء (کاربرد) تسهیلات قرض الحسنه
۳۳	بند سوم - میزان قرض الحسنه
۳۴	بند چهارم - مدت بازپرداخت
۳۴	بند پنجم - اخذ تأمین و قرارداد قرض الحسنه
۳۴	گفتار سوم - تسهیلات اعطایی مضاربه
۳۵	بند نخست - ویژگی های مضاربه
۳۹	بند دوم - مضاربه مطلق (عام) و مضاربه خاص
۴۰	بند سوم - مدت مضاربه
۴۰	بند چهارم - سود مضاربه

- بند پنجم - وثیقه در پرداخت تسهیلات مضاربه ۴۱
- بند ششم - فسخ قرارداد در مضاربه ۴۱
- گفتار چهارم - تسهیلات اعطایی مشارکت مدنی** ۴۲
- بند نخست - ویژگی های مشارکت مدنی ۴۳
- بند دوم - کاربرد تسهیلات مشارکت مدنی ۴۴
- بند سوم - واگذاری سهم الشرکه بانک ۴۴
- بند چهارم - مدت مشارکت مدنی ۴۵
- بند پنجم - قرارداد مشارکت مدنی ۴۵
- بند ششم - نظارت و کنترل بانک در مشارکت ۴۷
- بند هفتم - سود در قرارداد مشارکت مدنی ۴۷
- بند هشتم - وثیقه در پرداخت تسهیلات مشارکت مدنی ۴۷
- بند نهم - وجوه تمایز شرکت مدنی و شرکت تجاری ۴۸
- گفتار پنجم - مشارکت حقوقی** ۴۸
- بند نخست - ویژگی های مشارکت حقوقی ۴۹
- گفتار ششم - سرمایه گذاری مستقیم** ۴۹
- بند نخست - ویژگی های سرمایه گذاری مستقیم ۴۹
- گفتار هفتم - تسهیلات اعطایی فروش اقساطی** ۵۰
- بند نخست - ویژگی های فروش اقساطی ۵۱
- بند دوم - فروش اقساطی مواد اولیه، لوازم یدکی و ابزار کار ۵۱
- بند سوم - فروش اقساطی وسایل تولید، ماشین آلات و تأسیسات ۵۱
- بند چهارم - فروش اقساطی مسکن ۵۲
- گفتار هشتم - تسهیلات اعطایی اجاره به شرط تملیک** ۵۲
- بند نخست - ویژگی های اجاره به شرط تملیک ۵۳
- بند دوم - امکان انتقال ملک موضوع عقد اجاره به شرط تملیک به ثالث ۵۳
- بند سوم - آیا بانک ها مشمول مقررات مالیات بر درآمد اجاره، در تسهیلات اجاره به شرط تملیک می باشند؟ ۵۴
- گفتار نهم - تسهیلات اعطایی سلف** ۵۴
- بند نخست - ویژگی های سلف ۵۵
- گفتار دهم - تسهیلات اعطایی جماله** ۵۵
- بند نخست - ویژگی های جماله ۵۶
- گفتار یازدهم - تسهیلات اعطایی مزارعه** ۵۶
- بند نخست - ویژگی های مزارعه ۵۷
- بند دوم - مدت مزارعه ۵۷
- گفتار دوازدهم - تسهیلات اعطایی مسابقات** ۵۸
- بند نخست - ویژگی های مسابقات ۵۹

۵۹	بند دوم - مدت مسافات
۵۹	گفتار سیزدهم - تسهیلات اعطایی خرید دین
۶۰	بند نخست - اسناد تجاری
۶۰	بند دوم - ویژگی های خرید دین
۶۰	گفتار چهاردهم - تسهیلات اعطایی مرابحه
۶۱	گفتار پانزدهم - تسهیلات اعطایی استصناع (سفارش ساخت)
۶۱	بند نخست - ارکان استصناع
۶۲	مبحث دوم - ضمانت نامه های بانکی
۶۲	گفتار نخست - ضمانت نامه بانکی
۶۳	بند نخست - تعریف ضمانت نامه بانکی
۶۴	بند دوم - اعتبار اسنادی
۶۴	بند سوم - ضمانت نامه مطلق
۶۴	بند چهارم - ضمانت نامه مشروط
۶۴	بند پنجم - ارکان ضمانت نامه
۶۵	گفتار دوم - بررسی حقوقی ضمانت نامه ها
۶۶	بند نخست - ضمانت نامه بانکی در حقوق ایران
۶۶	بند دوم - ماهیت حقوقی ضمانت نامه بانکی
۶۷	بند سوم - قانون حاکم بر ضمانت نامه
۶۷	بند چهارم - ماهیت حق ذینفع ضمانت نامه
۶۸	بند پنجم - نظریه سند مجرد
۶۸	بند ششم - استقلال ضمانت نامه بانکی
۶۹	بند هفتم - اصل غیرقابل استناد بودن ابرادات در ضمانت نامه های بانکی
۶۹	بند هشتم - تضمین ضمانت نامه بانکی (ضمانت نامه متقابل)
۷۰	بند نهم - ضمانت نامه بانکی و مقررات یکنواخت اعتبارات اسنادی
۷۱	بند دهم - ضمانت نامه بانکی و وجه التزام
۷۱	گفتار سوم - جلوگیری از پرداخت ضمانت نامه
۷۲	بند نخست - بررسی طرق احتمالی جلوگیری از پرداخت وجه ضمانت نامه
۷۲	بند دوم - حق رجوع بانک به ضمانت خواه پس از پرداخت
۷۳	بند سوم - حق رجوع ضمانت خواه به ذینفع ضمانت نامه
۷۳	گفتار چهارم - انواع ضمانت نامه های بانکی
۷۳	بند نخست - ضمانت نامه شرکت در مناقصه یا مزایده
۷۴	بند دوم - ضمانت نامه حسن انجام تعهد
۷۴	بند سوم - ضمانت نامه حسن انجام کار
۷۴	بند چهارم - ضمانت نامه پیش پرداخت

- بند پنجم - ضمانت نامه استرداد کسور وجه الضمان ۷۴
- بند ششم - ضمانت نامه گمرکی ۷۵
- بند هفتم - ضمانت نامه تعهد پرداخت ۷۵
- بند هشتم - ضمانت نامه های متفرقه ۷۵
- گفتار پنجم - تمدید ضمانت نامه بانکی ۷۵

◀ فصل دوم: وصول مطالبات به استناد اسناد و قراردادهای ۷۷

- مبحث نخست - وثایق پدهی ۷۷
- گفتار نخست - وثایق عینی و شخصی ۷۸
- بند نخست - وثیقه عینی ۷۸
- بند دوم - وثیقه شخصی ۷۹
- گفتار دوم - ویژگی های ضامن ۷۹
- بند نخست - اهلیت ۷۹
- بند دوم - مالدار بودن ۷۹
- گفتار سوم - موارد پری شدن ضامن ۸۰
- بند نخست - پری شدن بدهکار اصلی به علت اجرای تعهد ۸۰
- بند دوم - ابراء بدهکار اصلی به وسیله بستانکار ۸۰
- بند سوم - پری شدن ضامن به علت نقض قرارداد به وسیله بستانکار ۸۰
- بند چهارم - خودداری بستانکار از دریافت طلب از ضامن ۸۱
- بند پنجم - خودداری بستانکار از تسلیم وثایق دین به ضامن ۸۱
- بند ششم - حق ضامن نسبت به وثایق دین ۸۱

مبحث دوم - اسناد و قراردادهای ۸۲

- گفتار نخست - تعریف سند و انواع آن ۸۲
- بند نخست - سند لازم الاجراء ۸۲
- بند دوم - سند در حکم لازم الاجراء ۸۲
- بند سوم - سند رسمی ۸۲
- بند چهارم - سند رسمی رهنی (سند وثیقه) ۸۳
- بند پنجم - سند رسمی ذمه ای (سند بدون وثیقه) ۸۳
- بند ششم - سند ذمه ای ۸۳
- بند هفتم - سند انتقال قطعی ۸۳
- بند هشتم - سند شرطی ۸۳
- بند نهم - سند انتقال اجرائی ۸۴
- بند دهم - سند دیداری ۸۴
- بند یازدهم - سند اعتباری ۸۴

۸۴	بند دوازدهم - سند حسابداری
۸۴	بند سیزدهم - سند تجاری
۸۵	بند نخست - عنوان لازم الاجراء
۸۵	بند دوم - آثار ثبت اسناد
۸۶	گفتار سوم - رهن املاک در قراردادهای بانکی
۸۶	بند نخست - عقد رهن
۸۹	گفتار چهارم - قراردادها
۸۹	بند نخست - تعریف قرارداد و انواع آن
۸۹	بند دوم - قراردادهای رسمی
۸۹	بند سوم - قراردادهای عادی
۹۰	بند چهارم - قراردادهای دارای وثیقه و قراردادهای ذمه‌ای
۹۰	مبحث سوم - شرح آئین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایات از عملیات اجرائی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱)
۹۲	- وصول مطالبات به اسناد قراردادها
۹۳	بند نخست - تعاریف
۹۷	گفتار سوم - مقدمات صدور اجرائیه
۹۷	گفتار چهارم - درخواست اجرا و مراجع صدور اجرائیه
۹۷	بند نخست - درخواست اجراء
۹۹	بند دوم - مراجع صدور اجرائیه
۹۹	بند سوم - چگونگی تنظیم و تکمیل تقاضانامه صدور اجرائیه
۱۰۰	بند پنجم - ارسال تقاضانامه صدور اجراء به دفتر اسناد رسمی تنظیم کننده سند و تکالیف سردفتر
۱۰۱	گفتار پنجم - آثار فوت متعاملین در اجراء
۱۰۱	بند نخست - فوت متعهد در اجراء و قبل از صدور اجرائیه
۱۰۲	بند دوم - فوت متعهد (بدهکار) در خلال عملیات اجرائی
۱۰۲	بند سوم - فوت متعهد (بدهکار) بعد از ابلاغ اجرائیه
۱۰۲	بند چهارم - فوت متعهدله در اجراء
۱۰۳	گفتار ششم - ابلاغ اجرائیه
۱۰۳	بند نخست - انواع ابلاغ
۱۰۴	بند دوم - اعطای نیابت جهت ابلاغ
۱۰۴	بند سوم - چگونگی ابلاغ
۱۰۴	بند چهارم - اشخاصی که اوراق اجرائی به آنها ابلاغ می‌شود
۱۰۵	بند پنجم - محل ابلاغ
۱۰۵	بند ششم - تغییر اقامتگاه و معرفی نشانی جدید
۱۰۶	بند هفتم - عدم شناسایی اقامتگاه متعهد و ابلاغ از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار

- بند هشتم - فوت متعهد (مشتري) و چگونگی ابلاغ ۱۰۶
- بند نهم - ابلاغ به راهنین متعدد و تاریخ ابلاغ مؤثر ۱۰۷
- بند دهم - آثار ابلاغ اجرائیه ۱۰۷
- گفتار هفتم - تکالیف متعهد** ۱۰۸
- بند نخست - مهلت مقرر جهت اجرای مفاد اجرائیه توسط متعهد ۱۰۸
- بند دوم - کیفیت معرفی اموال جهت بازداشت ۱۰۸
- بند سوم - تقاضای فک و فسخ سند توسط متعهد ۱۰۸
- بند چهارم - پرداخت دین توسط مدیون تا قبل از تنظیم و امضای سند انتقال اجرائی ۱۰۹
- بند پنجم - تبدیل مال بازداشت شده به مال دیگر با رضایت ذی نفع ۱۰۹
- گفتار هشتم - نیابت در اجرا** ۱۰۹
- گفتار نهم - اقدامات اجراء** ۱۱۰
- بند نخست - اجراء و ضمانت ۱۱۰
- بند دوم - اجراء و الزام به انجام تعهد یا پرداخت هزینه‌های لازم ۱۱۰
- بند سوم - اجراء و مطالبه وجه التزام ۱۱۱
- بند چهارم - وصول حق الوکاله ۱۱۱
- بند پنجم - برگشت مبالغ پرداختی به مدیون ۱۱۱
- بند ششم - تشخیص مبلغ اصل طلب با بستانکار (بانک) ۱۱۲
- گفتار دهم - حق تقدم در وصول دیون** ۱۱۲
- بند نخست - حق تقدم در دیون و وصول طلب صاحبان حق تقدم ۱۱۲
- بند دوم - ترتیب حق تقدم در وصول ۱۱۲
- بند سوم - چگونگی وصول طلب توسط بستانکار مؤخر ۱۱۳
- بند چهارم - ترتیب اقدامات بستانکار مؤخر جهت استیفای حقوق خود از مورد وثیقه ۱۱۳
- گفتار یازدهم - بازداشت اموال** ۱۱۵
- بند نخست - کلیات ۱۱۵
- بند دوم - بازداشت اموال منقول ۱۱۸
- بند سوم - بازداشت اموال غیر منقول** ۱۲۲
- بند چهارم - آثار بازداشت ۱۲۴
- بند پنجم - بازداشت املاک مزروعی ۱۲۵
- بند ششم - فروش مال بازداشت شده توسط متعهد ۱۲۵
- بند هفتم - موارد خودداری از انجام مزایده اموال بازداشتی ۱۲۵
- گفتار دوازدهم - ارزیابی** ۱۲۶
- بند نخست - اعتراض به ارزیابی ۱۲۶
- بند دوم - هزینه ارزیابی ۱۲۶
- بند سوم - تجدید ارزیابی ۱۲۷
- بند چهارم - چگونگی انتخاب کارشناس جهت ارزیابی ۱۲۷

بند پنجم - نحوه تعیین دستمزد کارشناس	۱۲۷
گفتار سیزدهم - چگونگی صدور اجرائیه علیه وثایق در اسناد با وثیقه	۱۲۷
بند نخست - صدور اجرائیه علیه وثائق منقول	۱۲۷
بند دوم - صدور اجرائیه علیه وثیقه غیر منقول	۱۲۸
بند سوم - ایداع یا پرداخت کلیه بدهی سند مقدم	۱۲۸
گفتار چهاردهم - اعراض از رهن و کاربرد آن	۱۲۹
بند نخست - اعراض از رهن قبل از صدور اجرائیه	۱۲۹
بند دوم - اعراض از رهن بعد از صدور اجرائیه	۱۲۹
بند سوم - اعراض از رهن حین عملیات اجراء	۱۲۹
بند چهارم - سقوط حق اعراض	۱۳۰
بند پنجم - موارد متفرقه	۱۳۰
گفتار پانزدهم - مزایده	۱۳۱
بند نخست - آگهی مزایده اموال	۱۳۱
بند دوم - کمیت و کیفیت برگزاری مزایده	۱۳۳
بند سوم - حق مزایده	۱۳۳
بند چهارم - تحویل مال مورد مزایده	۱۳۳
بند پنجم - تخلیه ملک مورد وثیقه در عملیات اجراء	۱۳۴
بند ششم - کیفیت تخلیه مورد وثیقه	۱۳۵
بند هفتم - موارد ابطال مزایده	۱۳۵
بند هشتم - موارد توقف عملیات مزایده	۱۳۵
گفتار شانزدهم - ختم عملیات اجرائی	۱۳۶
گفتار هفدهم - پرداخت هزینه های اجرائی	۱۳۷
بند نخست - حق الاجرای اسناد لازم الاجراء	۱۳۷
گفتار هجدهم - شکایت از عملیات اجرائی و طرز رسیدگی به شکایات	۱۳۹
بند نخست - قراردادهای عادی بین بانکها و مشتریان در اجرای ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲ و الحاق چهار تبصره به آن در سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۷۶	۱۴۰
بند دوم - در احتساب مواعد	۱۴۰
بند سوم - حق رجوع ضامن به مدیون اصلی	۱۴۰
بند چهارم - امکان خروج شخص ممنوع الخروج از کشور	۱۴۱
بند پنجم - اجرائیه بابت وصول چک (مواد ۱۸۳ الی ۱۹۳ آئین نامه اجراء)	۱۴۱
بند ششم - اجرای قبوض انبارهای عمومی	۱۴۳
بند هفتم - اجرائیه های راجع به قانون الحاق ماده ۱۰ مکرر و ۲ تبصره به قانون تملک آپارتمانها	۱۴۳
بند هشتم - اجرائیه بابت عوارض شهرداری موضوع ماده ۷۷	۱۴۳
بند نهم - صدور اجرائیه نسبت به آراء داورى بورس اوراق بهادار	۱۴۴
بند دهم - در مورد تقاضای صدور اجرائیه برای وصول آب بها	۱۴۴

- بند یازدهم - وصول بهاء برق و سایر مطالبات از مشترکین ۱۴۴
 بند دوازدهم - صدور اجرائیه جهت تخلیه فروشگاهها و غرفههای احوالی در پایانهها و مجتمعهای خدمات
 رفاهی بین راهی ۱۴۵

مبحث چهارم - فرآیند وصول مطالبات و تقاضای صدور اجرائیه به استناد قراردادهای تنظیمی فی مابین بانک و مشتریان در دفاتر اسناد رسمی ۱۴۵

گفتار نخست - انواع وثایق مورد قبول ۱۴۶

گفتار دوم - صدور اجرائیه به استناد قراردادهای تنظیمی ۱۴۶

- بند نخست - سند ۱۴۶
 بند دوم - قرارداد ۱۴۷
 بند سوم - قرارداد داخلی ۱۴۷
 بند چهارم - اسناد اجرائی ۱۴۷
 بند پنجم - اسناد رهنی ۱۴۷
 بند ششم - اسناد رسمی ۱۴۷
 بند هفتم - اسناد در حکم اسناد لازم الاجرا ۱۴۷
 بند هشتم - اسناد عادی ۱۴۷
 بند نهم - اسناد ذمه‌ای ۱۴۸
 بند دهم - اسناد لازم الاجرا ۱۴۸
 بند یازدهم - اسناد انتقال اجرائی ۱۴۸

گفتار سوم - نحوه وصول مطالبات به استناد قرارداد لازم الاجرا (رسمی رهنی) ۱۴۸

- بند نخست - تهیه فرم «تقاضانامه صدور اجرائیه دفترخانه» ۱۴۹
 بند دوم - تکمیل فرم «تقاضانامه صدور اجرائیه دفترخانه» ۱۴۹
 بند سوم - اخذ رسید از دفتر اسناد رسمی ۱۵۰
 بند چهارم - آغاز عملیات اجرائی ۱۵۰
 بند پنجم - اخذ شماره کلاس اجرائی ۱۵۱
 بند ششم - ابلاغ اجرائیه ۱۵۱
 بند هفتم - کنترل محاسبه نیم عشر ۱۵۲
 بند هشتم - اخذ پیش‌نویس و تعیین دفتر اسناد رسمی ۱۵۳
 بند نهم - انتقال اجرائی ۱۵۳
 بند دهم - اخذ دفترچه سند مالکیت ۱۵۴
 بند یازدهم - تسویه مطالبات ۱۵۴
 بند دوازدهم - تخلیه و تحویل ملک ۱۵۴
 بند سیزدهم - مزایده ملک پس از تملیک ۱۵۵

مبحث پنجم - فرآیند وصول مطالبات و تقاضای صدور اجرائیه به استناد قراردادهای در حکم لازم الاجرا (قرارداد داخلی تسهیلات) موضوع ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا ۱۳۵۵

- بند نخست - شناسایی و معرفی اموال مدیون/مدیونین ۱۵۶
- بند دوم - تهیه فرم «تقاضانامه صدور اجراییه شعبه» ۱۵۶
- بند سوم - تکمیل فرم «تقاضانامه صدور اجراییه شعبه» ۱۵۷
- بند چهارم - تسلیم فرم «تقاضانامه صدور اجراییه شعبه» و اخذ رسید ۱۵۷
- بند پنجم - ابلاغ اجراییه ۱۵۸
- بند ششم - استعلام نحوه وصول طلب ۱۵۸
- بند اول - بازداشت اموال منقول و غیر منقول ۱۵۸
- بند دوم - بازداشت حقوق ماهیانه ۱۵۸
- بند سوم - بازداشت موجودی حساب بانکی ۱۵۸
- بند چهارم - سهام عرضه شده در بورس ۱۵۸
- بند پنجم - ممنوع الخروج کردن مدیون/مدیونین ۱۵۸
- بند ششم - نحوه وصول طلب ۱۵۹
- بند هفتم - چند مسئله مرتبط و راهکارهای آن ۱۵۹
- ◀ ضمائم: مجموعه قوانین و مقررات مرتبط با امور بانکی ۱۶۷
۱. قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) ۱۳۶۲/۶/۸ ۱۶۷
۲. قانون اصلاح ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا و الحاق دو تبصره به آن ۱۷۳
۳. قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۵) اصلاحی قانون عملیات بانکی بدون ربا ۱۷۴
۴. آئین نامه فصل دوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۶۲،۶،۸ (آیین نامه تجهیز منابع پولی) ۱۷۴
۵. آئین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) (تصویب نامه شماره ۸۸۶۲۰ هیئت وزیران) ۱۷۶
۶. تصویب نامه در خصوص الحاق بخش های (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) به آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) وزارت امور اقتصادی و دارایی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ۱۸۷
۷. تصویب نامه راجع به الحاق تبصره ۲ به ماده ۶ آئین نامه تسهیلات اعطائی بانکی ۱۸۹
۸. قانون اصلاح قانون راجع به تأسیس شرکت شهرکهای صنعتی ایران ۱۹۱
۹. آیین نامه فصل چهارم قانون عملیات بانکی بدون ربا «بهره» ۱۹۳
۱۰. آئین نامه فصل پنجم قانون عملیات بانکی بدون ربا «بهره» ۱۹۵

- ۱۱- اصلاح آیین‌نامه‌های فصول چهارم و پنجم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) ۱۹۶
- ۱۲- دستورالعمل اجرایی فروش اقساطی مسکن ۱۹۷
- ۱۳- دستورالعمل اجرایی فروش اقساطی مواد اولیه، لوازم یدکی و ابزار کار ۱۹۹
- ۱۴- دستورالعمل اجرایی فروش اقساطی وسائل تولید، ماشین‌آلات و تأسیسات ۲۰۱
- ۱۵- دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه ۲۰۴
- ۱۶- دستورالعمل اجرایی جماله ۲۰۷
- ۱۷- دستورالعمل اجرایی مشارکت مدنی ۲۰۸
- ۱۸- دستورالعمل اجرایی مضاربه ۲۱۰
- ۱۹- دستورالعمل اجرایی معاملات سلف ۲۱۲
- ۲۰- دستورالعمل اجرایی اجاره به شرط تملیک ۲۱۴
- ۲۱- دستورالعمل اجرایی استسناع ۲۱۷
- ۲۲- دستورالعمل اجرایی مرابحه ۲۲۰
- ۲۳- دستورالعمل اجرایی خرید دین ۲۲۲
- ۲۴- قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانک‌ها و دستگاه‌ها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی ۲۲۳
- ۲۵- دستورالعمل ناظر بر ضمانت‌نامه بانکی (ریالی) ۲۲۴
- ۲۶- قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های مختلف اقتصادی (با تأکید بر قانون عملیات بانکی بدون ربا) ۲۳۶
- ۲۷- قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرا طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک‌ها ۲۳۷
- ۲۸- قانون نحوه وصول مطالبات بانک‌ها ۲۴۰
- ۲۹- قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱، ۴، ۱۸ ۲۴۱
- ۳۰- قانون ملی شدن بانک‌ها مصوب ۵۸، ۳، ۱۷ ۲۶۷

۲۶۸	۳۱- لایحه قانونی اداره امور بانک‌ها مصوب ۱۳۵۸، ۷، ۲
۲۷۲	۳۲- لایحه قانونی متمم لایحه قانونی اداره امور بانک‌ها مصوب ۵۸، ۹، ۲۸
۲۷۳	۳۳- قانون مجازات اخلال‌گران در نظام اقتصادی کشور
۲۷۵	۳۴- قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۱) قانون مجازات اخلال‌گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹ و اصلاح تبصره (۱) ماده (۲) آن
۲۷۶	۳۵- آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)
۲۸۶	۳۶- آیین‌نامه نحوه واگذاری دارایی‌های غیرضرور و اماکن رفاهی بانک‌ها، موضوع تصویب‌نامه هیأت وزیران به شماره ۱۷۵۰۲۳/ت ۳۳۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰
۲۹۰	۳۷- آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱
۲۹۰	فصل اول - تعاریف
۲۹۳	فصل دوم - صدور اجرائیه
۲۹۶	فصل سوم - ابلاغ
۲۹۹	فصل چهارم - ترتیب اجراء
۳۰۲	فصل پنجم - بازداشت اموال منقول
۳۰۷	فصل ششم - بازداشت اموال نزد شخص ثالث
۳۰۹	فصل هفتم - بازداشت اموال غیرمنقول
۳۱۲	بخش دوم
۳۱۲	فصل هشتم - ارزیابی
۳۱۳	فصل نهم - در وثیقه
۳۱۷	فصل دهم - در مزایده
۳۲۲	فصل یازدهم - تخلیه و ختم عملیات اجرایی
۳۲۵	فصل سیزدهم - شکایت از عملیات اجرایی و طرز رسیدگی به شکایات
۳۲۶	فصل چهاردهم - امور متفرقه
۳۳۰	۳۸- آیین‌نامه نظام بانکی دولتی
۳۳۹	۳۹- قانون مسئولیت مدنی

- ۴۰ - قانون صدور چک با آخرین اصلاحات مصوب ۱۳۸۲/۶/۲ مجلس شورای اسلامی..... ۳۴۲
- ۴۱ - قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی ۳۵۱
- ۴۲ - آیین نامه تسهیلات و تمهیدات کلان ۳۵۳
- ۴۳ - «آیین نامه کفایت سرمایه»..... ۳۶۲
- ۴۴ - دستورالعمل طبقه بندی دارایی های موسسات اعتباری..... ۳۶۹
- ۴۵ - قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی..... ۳۷۶
- ۴۶ - آیین نامه اجرایی قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی ۱۳۸۶/۴/۲۶ ۳۷۸
- ۴۷ - قانون اجازه تأسیس بانک های غیردولتی ۳۸۰
- ۴۸ - ضوابط تأسیس بانک غیر دولتی..... ۳۸۱
- ۴۹ - نکات لازم الرعایه در اساسنامه بانک غیردولتی و الحاقیه آن ۳۸۵
- ۴۹-۱ - الحاقیه به نکات لازم الرعایه در اساسنامه بانک های غیردولتی..... ۳۸۷
- ۵۰ - حداقل سرمایه لازم برای تأسیس بانک غیردولتی و موسسه اعتباری غیربانکی ۳۸۸
- ۵۱ - مقررات ناظر بر تأسیس و شیوه فعالیت موسسه های اعتباری غیربانکی..... ۳۸۸
- ۵۱-۱ - قانون تسری امتیازات خاص بانک ها به مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز..... ۳۹۹
- ۵۲ - دستورالعمل تأسیس و فعالیت بانک های قرض الحسنه و نظارت بر آنها ۴۰۰
- ۵۳ - دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی ها ۴۰۷
- ۵۴ - دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت های تعاونی اعتبار بانک مرکزی ... ۴۱۱
- ۵۵ - قانون الزام بانک ها به پرداخت تسهیلات به وراثت جانبازان و آزادگان متوفی ۴۱۷
- ۵۶ - لایحه قانونی ممنوعیت خروج بدهکاران بانک ها ۴۱۸
- ۵۷ - بخشنامه بانک مرکزی در خصوص ممنوع الخروج نمودن بدهکاران شبکه بانکی..... ۴۱۹
- ◀ منابع و مآخذ..... ۴۲۳

دیباچه

هوالحق

برقراری ارتباط موثر با محیط پیرامون شرط بقای سازمان‌ها در عصر دانش است و این مهم در صورتی توأم با موفقیت خواهد بود که مبتنی بر شناخت و رعایت قواعد و مقررات حاکم بر آن حوزه باشد. حقوق، برای اشخاص حقیقی و حقوقی قائل به امتیازها و تکالیفی در برابر دیگران است و افراد به واسطه اختیار، قدرت و توانایی که به موجب حق به رسمیت شناخته می‌شود؛ قادر به تنظیم درست روابط در جامعه، تحقق عدالت و برقراری نظم هستند. بانک‌ها نیز با عنایت به تعاملی که با سهامداران و مشتریان خود، سایر بانک‌ها و دولت دارند از این قاعده مستثنی نبوده و ضروری‌ست تا مبنای روابط خود را بر اساس قواعد و مقررات مربوط به این حوزه بنا نهند.

از دیگر سو، اعمال سیاست‌های صحیح بانکی و انجام امور تخصصی، در گرو شناخت و آگاهی از مبانی و قوانین و مقررات قانونی می‌باشد و این در حالی است که حوزه حقوق بانکی با خلاء گسترده‌ای در ابعاد دانشی و شناختی مواجه است. ضعف دانش حقوقی کارکنان نظام بانکی می‌تواند بانک‌ها را از لحاظ قضایی با موانع جدی برای احقاق حقوق و وصول مطالبات مواجه سازد؛ ضمن آنکه در وضعیت موجود ایران که ضریب مطالبات نسبت به استانداردهای جهانی بالا است، اهمیت آشنایی بیش از پیش نظام بانکی با مباحث

نظری و کاربردی حقوق بانکی، بیش از پیش نمایان گشته است. قدر مسلم شناخت، تحلیل و بکارگیری قواعد حقوقی همگام با تحولات علمی روز و التزام به رعایت اصول مترتب بر عملیات بانکداری زمینه حفظ و صیانت از حقوق بانک و تحقق مطلوب اهداف عالیّه را فراهم می‌آورد.

امید آنکه با بهره‌گیری از محتوای غنی این کتاب که ماحصل سال‌ها کسب دانش و تجربه مولف صاحب‌نظر در این حوزه است، بتوانیم گوشه‌ای از خلاءهای موجود در حوزه حقوق بانکی را پر نموده و ترسیم‌کننده افقی مشترک در اعتلای دانش کارکنان نظام بانکی باشیم.

مدیر عامل بانک رفاه کارگران

علی صدقی

www.ketab.ir

پیش‌گفتار

به نام آنکه انسان را آزاد آفرید

حمد و سپاس خداوندی را که پروردگار جهانیان است و برای هدایت بشر نعمت کتاب، رسول و خرد را در اختیار قرار داد. و درود و سلام بر پیامبر امینش، حضرت محمد(ص) و خاندان مطهرش، یاران وفادار و پیروان نیکوکارش.

و سپاس فراوان، اساتیدی را که به ارشاد طالبان دانش کمر بسته و دانش و بینش خود را، به منظور هدایت ایشان به رایگان و بی‌هیچ متنی، در اختیارشان گذاشته‌اند.

ایزد منان را شاکرم، از اینکه فرصتی دیگر در اختیارم قرار داد تا بتوانم هر چند ناچیز سهمی کوچک در ارتقاء کمی و کیفی حقوق بانکی داشته باشم. و این افتخار عملاً دست نیافتنی بود مگر با کمک و همدلی عزیزانی که مرا در این مهم یاری نمودند.

ضمن تقدیر و تشکر از تمامی اساتید محترم و سرورانی که همیشه مدیون بزرگواری ایشان هستم، همچنان تقاضا دارم جهت پر بار نمودن این نگاشت و رفع نواقص موجود، با انتقادات سازنده اینجانب را از ارشاد و راهنماییهای مفید خود بهرمند سازند.

در این مجلد و در فصل نخست آن، به بحث در باره انواع تسهیلات بانکی و عقود، ویژگی‌های آنها، چگونگی توثیق وثائق، همچنین کاربرد آنها و نیز به تفصیل در خصوص ضمانت‌نامه‌های بانکی و مطرح کردن مباحثی پیرامون ماهیت حقوقی آن اشاره شده است.

در فصل دوم؛ تحت عنوان وصول مطالبات به استناد اسناد و قراردادهای، انواع وثائق بدهی، تعاریف جامعی از اسناد و قراردادهای بعمل آورده و به لحاظ اهمیت چگونگی وصول مطالبات بانکها از طریق تقاضای صدور اجرائیه از اجرای ثبت به استناد اسناد لازم الاجرا و اسناد در حکم لازم الاجرا، با تشریح آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی، به این مهم اختصاص داده شده است.

بسیار مفتخرم که این امکان فراهم گردید که برای اولین بار، مجموعه‌ای از قوانین و مقررات مرتبط با امور بانکی، که به عنوان منابع کاربردی می‌بایست در دسترس عزیزان باشد را، بصورت یکجا در ضمیمه و پیوست این مجلد تقدیم نمایم.

با آرزوی موفقیت و بهروزی

ناصر زنگباری